

453

Besluit van 6 augustus 1993, tot wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur op grond van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in verband met het vervallen van de opslagpercentages bij de leerlingentelling

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen van 5 april 1993, nr. 93025663/2487, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 59, 88n en 93a van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs;

Gezien het advies van de Onderwijsraad van 21 januari 1993, nr. OR 92000284/1 P;

De Raad van State gehoord (advies van 28 juni 1993, nr. W05.93.0212);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 16 juli 1993, nr. 93054755/2487, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Formatiebesluit ISOVSO 1992¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 7, tweede lid, komt de omschrijving van B te luiden:
B het aantal leerlingen op de teldatum;

B

Artikel 8, eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, onderdeel a, komt telkens te luiden:

a. het aantal leerlingen op 1 oktober van het schooljaar, en.

C

In artikel 9, eerste lid, onderdeel b, vervalt: verhoogd met het percentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 en vervolgens afgerond,.

D

1. In artikel 13, tweede lid, komt de omschrijving van B te luiden: B het aantal leerlingen op de teldatum;

2. In artikel 13, vierde en vijfde lid, vervalt telkens: , verhoogd met het percentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 en vervolgens afgerond.

E

1. In het opschrift van artikel 14 vervalt: en tabel opslagpercentages.

2. In artikel 14 vervallen de kolommen met de opslagpercentages.

F

In de inhoudsopgave vervalt in de omschrijving van artikel 14: en tabel opslagpercentages.

ARTIKEL II

Het Bekostigingsbesluit ISOVSO/OISOVSO² wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 15, tweede lid, vervalt: verhoogd met het opslagpercentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992 en afgerond op de wijze als is aangegeven in artikel 6 onderdeel a van het Formatiebesluit ISOVSO 1992.

B

In artikel 67, derde lid, vervalt: , verhoogd met het percentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992. Het verkregen getal wordt afgerond op de wijze als is aangegeven in artikel 6 onderdeel a van het Formatiebesluit ISOVSO 1992.

C

In bijlage II, onderdeel 1, vervalt: , verhoogd met het percentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992 en afgerond op de wijze als is aangegeven in artikel 6 onderdeel a van het Formatiebesluit ISOVSO 1992.

ARTIKEL III

In artikel 8, eerste lid, van het Huisvestingsbesluit ISOVSO³ vervalt: , verhoogd met het percentage van dat aantal leerlingen dat voor de desbetreffende schoolsoort en onderwijsvorm is aangegeven in de tabel in artikel 14 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992 (Stb. 1992, 127) en afgerond op de wijze als is aangegeven in artikel 6 onderdeel a van het Formatiebesluit ISOVSO 1992.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt met inachtneming van de artikelen 59, vierde lid, en 88n, tweede lid, van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip en werkt terug tot en met de dag waarop de wet van 7 juli 1993 houdende wijziging van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in verband met het vervallen van de opslagpercentages bij de leerlingentelling (Stb. 411) in werking treedt, met dien verstande dat het

a. voor zover het betreft het opnieuw berekenen van de formatie op grond van artikel 8 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992, voor de eerste maal van toepassing is op verhoging van de formatie met ingang van 1 januari 1994, en

b. voor zover het betreft de overige berekeningen voor de formatie, voor de eerste maal van toepassing is voor het schooljaar 1994-1995.

Lasten en bevelen dat dit besluit met daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 6 augustus 1993

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen

Uitgegeven de *eenendertigste* augustus 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ Stb. 1992, 127, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 29 december 1992, Stb. 1993, 38

² Stb. 1987, 617, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 29 december 1992, Stb. 1993, 38

³ Stb. 1987, 616, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 29 december 1992, Stb. 1993, 38

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 september 1993, nr. 175

I. Algemeen

1. *Vervallen van de opslagpercentages*

Dit besluit vindt zijn grondslag in het op 7 juli 1993 tot wet verheven voorstel van wet houdende wijziging van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in verband met het vervallen van de opslagpercentages bij de leerlingentelling (Kamerstukken II 1992/93, 23 074). Dit besluit heeft als zodanig derhalve geen financiële gevolgen.

Genoemde wet strekt ertoe om in het (voortgezet) speciaal onderwijs de opslagpercentages bij de leerlingentelling te laten vervallen. Deze maatregel is aangekondigd in de rijksbegroting voor het dienstjaar 1993 (Kamerstukken II 1992/93, 22 800 hfdst. VIII, nr. 2, blz. 74). Dit voornemen en de aanleiding daartoe zijn tevens vervat in mijn brief van 30 september 1992, kenmerk PO/IAE-92062505 (Kamerstukken II 1992/93, 22 800 hfdst. VIII, nr. 9) aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

1.1. *Voorgeschiedenis*

Bij de Wet van 28 oktober 1991, houdende wijziging van de Wet op het basisonderwijs en de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in verband met wijziging van de teldatum (Stb. 1991, 543) en het Besluit van 24 januari 1992 (Stb. 1992, 61) tot aanpassing van de diverse algemene maatregelen van bestuur, is de verschuiving van de voor de bekostiging relevante teldatum van 16 januari naar 1 oktober daaraan voorafgaand tot stand gekomen.

Bij de invoering van de teldatumverschuiving is ervan uitgegaan dat evenals in het basisonderwijs ook een school in het (voortgezet) speciaal onderwijs het moment van instroom van nieuwe leerlingen niet kan beïnvloeden. Er werd dus verondersteld dat iedere school geconfronteerd zou worden met een autonome leerlingentijging tussen 1 oktober en 16 januari daarop volgend. Om te voorkomen dat als gevolg van deze verschuiving de leerlingen die instromen tussen 1 oktober en 16 januari niet mee zouden tellen voor de bekostiging, is bij eerder genoemde wet tevens geregeld dat het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober wordt verhoogd met een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen percentage van dat aantal leerlingen. Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs is dat percentage per schoolsoort geregeld in artikel 14 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992. Uitgangspunt van de regeling van de teldatumverschuiving en het opslagpercentage was dat deze op macro-niveau budgettair neutraal zou verlopen.

1.2. *Analyse telgegevens*

In artikel VII van eerder genoemde wet is geregeld dat in verband met de teldatumverschuiving naar 1 oktober en de regeling van het opslagpercentage, een evaluatie van de leerlingentelling zal plaatsvinden op basis van twee extra tellingen, namelijk op 16 januari 1992 en op 16 januari 1993.

Bij mijn brief van 27 mei 1992 (Kamerstukken II 1991/92, 22 300, hfdst. VIII, nr. 88) is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de tellingen op 1 oktober 1991 en 16 januari 1992 in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Daarbij is reeds geconstateerd dat de opslagpercentages niet aansluiten bij de werkelijke ontwikkeling van het leerlingenaantal tussen 1 oktober 1991 en 16 januari 1992.

Inmiddels is uit een nadere analyse van de telgegevens van 1 oktober 1991, 16 januari 1992, 1 oktober 1992 en 96% van de telling van 16 januari 1993 gebleken dat de scholen in het (voortgezet) speciaal onderwijs in staat zijn geweest het moment van toelating van leerlingen te beïnvloeden. De toelatingsprocedure voor het (voortgezet) speciaal onderwijs is zodanig dat het moment van toelating door schoolbesturen c.q. scholen is te beïnvloeden. Anders dan in het basisonderwijs, waar sprake is van autonome groei doordat de leerlingen gedurende het gehele schooljaar worden toegelaten zodra zij 4 jaar geworden zijn, worden leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs geplaatst nadat een commissie van onderzoek heeft geoordeeld dat de betrokken leerling voor het op een bepaalde school gegeven onderwijs in aanmerking komt.

Daardoor kunnen de scholen voorzien hoeveel en welke leerlingen voor plaatsing in aanmerking komen en hun toelating tot de school reguleren, bijvoorbeeld door deze groepsgewijs te laten plaatsvinden in een bepaalde periode. In het verleden werd dit gedaan door zoveel mogelijk leerlingen voor 16 januari toe te laten. Veel instellingen hebben nu het moment van toelating vervoegd naar voor 1 oktober. Bij de introductie van het opslagpercentage voor het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn de sturingsmogelijkheden van het (voortgezet) speciaal onderwijs niet onderkend.

Gebleken is dat als gevolg van eerdere toelating van leerlingen, het werkelijke aantal leerlingen op 1 oktober in de meeste gevallen (52,5% in het schooljaar 1991/92 en 54,18% in het schooljaar 1992/93) gelijk was aan of hoger was dan het aanwezige aantal leerlingen op 16 januari van het desbetreffende schooljaar. Het hanteren van het opslagpercentage bij de telling op 1 oktober heeft dan ook geleid tot het bekostigen van niet aanwezige leerlingen. In het schooljaar 1991/92 bedroeg dit aantal «papierenen» leerlingen 3267 en in het schooljaar 1992/93 3367. Dit heeft geleid tot aanzienlijk meer uitgaven (ongeveer f 34 miljoen structureel) dan was voorzien.

1.3. Conclusie

Het hanteren van het opslagpercentage was bedoeld om negatieve effecten van de vervroeging van de teldatum weg te nemen, doch blijkens genoemde analyse zijn scholen in het (voortgezet) speciaal onderwijs in staat om door hun toelatingsbeleid deze negatieve effecten te voorkomen. Daaruit kan geen andere conclusie worden getrokken dan dat de scholen de toelating van leerlingen zoveel mogelijk voor 1 oktober hebben doen plaatsvinden. Het is blijkbaar in de praktijk goed mogelijk geweest de toelating zodanig te sturen dat leerlingen voor 1 oktober in plaats van voor 16 januari worden geplaatst.

Nu gebleken is dat de scholen kunnen sturen op de toelating, is de verwachting gerechtvaardigd dat dit geen incidentele zaak is, maar dat zij dit ook in de toekomst zullen doen. Het spreekt vanzelf dat dit de nodige financiële risico's met zich brengt, hetgeen niet kan worden geaccepteerd.

Teneinde extra uitgaven ten laste van de begroting te voorkomen als gevolg van het bekostigen van niet aanwezige leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs, is in het wetsvoorstel dat hierboven onder 1 werd vermeld, voorgesteld het opslagpercentage te laten vervallen en voor de leerlingentelling uit te gaan van het aantal leerlingen op 1 oktober. Het is de bedoeling dat 1 oktober 1993 voor het eerst als «nieuwe» teldatum voor de leerlingentelling zal gelden, derhalve zonder de verhoging met het opslagpercentage. Daarbij zij opgemerkt dat ik tijdens de plenaire behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 9 juni 1993 van het wetsvoorstel dat hierboven onder 1 werd vermeld, heb toegezegd de verwerking van een opslagpercentage van 4,9 in de aantallen minuten formatie voor onderwijs aan leerlingen met

een niet-Nederlandse culturele achtergrond, voor ambulante begeleiding en voor het onderwijs in eigen taal en cultuur te handhaven. De aantallen minuten formatie voor deze categorieën zullen derhalve niet worden gelijk gesteld aan de aantallen minuten die werden gehanteerd vóór de invoering van de opslagpercentages, maar zullen op het huidige niveau gehandhaafd worden.

Overigens zullen scholen in het (voortgezet) speciaal onderwijs die wel worden geconfronteerd met een bepaalde toename van het leerlingen-aantal tussen 1 oktober en 16 januari, een beroep kunnen blijven doen op de «groei-regeling» zoals geregeld in artikel 9 van het Formatiebesluit ISOVSO 1992. Naar aanleiding van mijn toezegging tijdens de plenaire behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 9 juni 1993 van het wetsvoorstel dat hierboven onder 1 werd vermeld, is een maatregel ter versoepeling van de in de vorige volzin bedoelde groei-regeling in voorbereiding. Een omvangrijker stijging van het leerlingen-aantal gedurende het schooljaar kan daarmee worden opgevangen.

2. Advies Onderwijsraad en overige adviezen

Op 21 januari 1993 heeft de Onderwijsraad advies uitgebracht (nr. OR 92000284/1 P) over het onderhavige besluit. De Raad kan zich met het besluit, dat de technische uitwerking vormt van het voorstel van wet houdende wijziging van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs in verband met het vervallen van de opslagpercentages bij de leerlingentelling, verenigen. Hij refereert in dit verband aan het positieve advies dat door de Raad over genoemd wetsvoorstel werd uitgebracht. Gelet op het voorgaande geeft de Raad ondergetekende in overweging de totstandkoming van de voorgestelde wijzigingen van de betreffende algemene maatregelen van bestuur op grond van de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, te bevorderen.

Mede namens de Vereniging van Besturenorganisaties van Katholieke Onderwijsinstellingen, de Verenigde Bijzondere Scholen voor onderwijs op algemene grondslag, de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs en het Landelijk Verband van Gereformeerde Schoolverenigingen deelt de Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs in zijn advies van 4 januari 1993, kenmerk: NDP/CT, 3/'93, mede dat het onderhavige besluit een correcte uitwerking van het wetsvoorstel vormt. De Besturenraad herinnert aan de toezegging dat een mogelijkheid wordt geopend tot tussentijdse verzilvering in samenhang met de groei-regeling.

Ondergetekende merkt op dat het besluit dat de tussentijdse verzilvering regelt reeds in voorbereiding is.

II. Artikelsgewijs

Artikel IV

Als datum van inwerkingtreding wordt in de onder 1 genoemde wet voorgesteld de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst. Aangezien het gewenst is dat de wet en dit besluit tegelijkertijd van kracht zijn, dient in verband met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel aan dit besluit terugwerkende kracht te worden verleend. Het is de bedoeling dat de gewijzigde regelgeving met ingang van het nieuwe schooljaar van kracht zal zijn. Dit betekent dat op de teldatum 1 oktober 1993 voor de eerste maal de verhoging van het

leerlingenaantal met het opslagpercentage niet meer plaats vindt. Het leerlingenaantal op 1 oktober 1993 is dan bepalend voor de omvang van de formatie voor het schooljaar 1994-1995. Tevens geldt die datum als «groeidatum» ter bepaling van de omvang van de formatie per 1 januari 1994.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
J. M. M. Ritzen